

## ANSØGNING

6. november 2015

Viborg Kommune  
Prinsens Alle 5  
8800 Viborg

### Ansøgning om støtte til realisering af landskabsplanen for Mønsted Kalkgruber

---

Den selvejende institution Mønsted Kalkgruber søger hermed Viborg kommune om støtte til realisering af vedlagte Landskabsplan. Ambitionen er at bringe et unikt kulturhistorisk landskab i spil som en ny attraktion og samtidig skabe en ligeværdige oplevelse for alle til verdens største kalkgruber. Ambitionen er dermed også at demonstrere, at det kan lade sig gøre at skabe en ligeværdig adgang for alle uden at gå på kompromis med det arkitektoniske udtryk og uden synlige tilgængelighedstiltag.

Der søges om 1.500.000 kr. inkl. moms, da Mønsted Kalkgruber er momspligtig. Projektets budget er på knap 14 mio. kr. Budget og finansieringsplan er vedlagt.

Mønsted Kalkgruber er med sine godt 60 km minegange, unikke landskab og en fortælling, der starter omkring år 1100, en populær turistattraktion i Viborg Kommune. Besøgstallet har de sidste 10 år ligget mellem 50 og 60.000 gæster.

Det høje besøgstal overrasker os ikke, men det kan blive bedre, for områdets helt unikke landskab, der er formet af minedrift, er slet ikke i spil. Det ligger nærmest som en velbevaret hemmelighed. Besøgende bevæger sig sjældent der ud, og for bevægelseshandicappede er det helt umuligt. Mønsted har derfor med støtte og sparring fra Bevica Fonden udarbejdet en landskabsplan med fokus på at binde landskab, historiske bygninger og gruber sammen til en ligeværdig oplevelse med adgang for alle. Landskabsplanen bringer dermed det helt særlige landskab i spil som en ny attraktion.

Landskabsplanens udgangspunkt er den ligeværdige oplevelse og adgang for alle. Som besøgende skal man opleve Mønsted som en helhed, hvor det ikke har været nødvendigt at tilføje noget særligt for at tilgodese besøgende med særlige behov. Alt er for alle. Der er derfor i den arkitektoniske bearbejdning taget udgangspunkt i materialer, der vurderes at passe godt til stedets karakter, og der gøres ikke brug af synlige

tilgængelighedstiltag som ramper eller lignende. Tilgængeligheden skabes ved en bevidst og nænsom regulering af terrænet, så stedets eksisterende landskabsformer reguleres så lidt som muligt. Det samme gør sig gældende i gruberne.

Landskabsplanen er udarbejdet af Schønherr Landskabsarkitekter.

Planen skal ses som en naturlig forlængelse af det byggeri som er påbegyndt i Mønsted Kalkgruber her i 2015: I 2013 solgte Anker Buch værkets bestyrerbolig, den gamle kalklade og bestyrerboligens udhus sammen med 4. ha. jord til Naturstyrelsen. Det betyder, at Den selvejende institution nu har råderet over hele ejendommen Mønsted Kalkgruber. Nu med alle de bygninger der engang var tilknyttet fabriksanlægget. De nyindkøbte bygninger er stærk præget af tidens tand, men heldigvis har Realdania fattet interesse for stedet, og med en bevilling på godt 13.000.000 kr. bliver bestyrerboligen ombygget til udstillingshus, udhuset omdannes til en ny kiosk med kontorer og kalkladen bliver til cafe og værksted. Samtidig flytter vi p-pladsen over på den rigtige, det vil sige, trafik sikre side af Kalkværksvej.

Det er dog ikke første gang der investeres i Mønsted Kalkgruber efter at Den selvejende institution overtog ansvaret i 1997. I årene siden har godt 850.000 gæster besøgt gruberne. Det har betydet, at vi med hjælp fra Naturstyrelsen, kommuner og fonde til og med 2013 har investeret næsten 20.000.000 kr. i ejendommen. Vi har derfor i dag udstillinger i et restaureret kalkværk og to multimedieshow, der fortæller om geologi og kulturhistorie. Vi har åbnet nye minegange i gruberne, så besøgende kan bevæge sig rundt i to km. oplyste gange. 700 m. af det gamle tipvognsspor er restaureret, og her kører i sommermånederne et lille tog, der fragter gæster ned til en perron 40 m. under jorden.

I 2014 foretog Den selvejende institution ikke større investeringer. Vi valgte i stedet at spare op til nyindretningen af de tilkomne bygninger og køb af jord til den nye p-plads. Da vi i vor regnskabsførelse kun bruger straks afskrivninger betød det, at årets overskud helt ekstraordinært blev på 943.000 kr. Med de nye tiltag forventer vi naturligvis, at vort besøgstal vil stige. Hvis vi oplever en vækst på 20.000 besøgende fordelt på børn og voksne, som det vi kender i dag, og med uændrede billetpriser, vil vi se et overskud før investeringer og måske flere ansatte på 2.000.000 kr. Det betyder, at vi med forøget kraft kan fortsætte en positiv udvikling af grubernes formidling, vedligeholdelse og infrastruktur.

Vi har en forventning om, at Mønsted Kalkgruber allerede nu er et positivt element i Viborg Kommunes samlede indsats på turismeområdet. De nye tiltag vil kun øge grubernes betydning, og med den gode udvikling omkring Hald Sø med "De fem Halder" og vore to naboer Daugbjerg Kalkgruber samt Kongenshus Mindepark ser vi frem til et samarbejde, hvor en kombination af natur og kulturhistorie vil trække flere besøgende ind til Midtjylland.

Mønsted Kalkgruber ejes af Naturstyrelsen, men driften er overladt til Den selvejende institution Mønsted Kalkgruber. Den selvejende institution modtager ingen støtte til driften og et eventuelt overskud går til at styrke formidling, infrastruktur og den løbende vedligeholdelse.

Vi står naturligvis til rådighed, hvis ansøgningen ønskes uddybet med yderligere oplysning.

På bestyrelsens vegne og med venlig hilsen

Per B. Vegger

Bestyrer

Mønsted Kalkgruber

[Per@monsted-kalkgruber.dk](mailto:Per@monsted-kalkgruber.dk)

+45 86646011

Bilag.

- Landskabsplan udarbejdet af Schønherr Landskabsarkitekter
- Budget og finansieringsplan

**Budget inkl. moms.** Mønsted Kalkgruber er momspligtig.

|                                                        |                   |
|--------------------------------------------------------|-------------------|
| Gårdspladsen (arealer omkring bygninger)               | 1.676.532         |
| Ankomsten (grundkøb, parkeringsareal og ny adgangsvej) | 3.319.970         |
| Skoven (ny sti gennem landskabet til kalkgruben)       | 1.559.975         |
| Tilgængelighed i gruber                                | 625.000           |
| Jernbane (omlægning af spor og perron)                 | 2.984.318         |
| Ny sti og opholdsplads ved kalksø                      | 499.086           |
| Byggeplads og uforudsete udgifter                      | 1.597.739         |
| Landinspektørøpmåling og geotekniske undersøgelser     | 100.000           |
| Totalrådgiverhonorar                                   | 1.597.766         |
| <b>I alt</b>                                           | <b>13.960.386</b> |

## Finansierungsplan

|                                |                   |
|--------------------------------|-------------------|
| Mønsted Kalkgruber (bevilget)* | 1.875.000         |
| Realdania (bevilget) **        | 1.500.000         |
| Naturstyrelsen (bevilget)      | 100.000           |
| Vanførefonden (bevilget)       | 100.000           |
| Færchfonden (bevilget)         | 1.000.000         |
| Bevica Fonden (bevilget)***    | 2.750.000         |
| Fundraising ****               | 6.635.386         |
| <b>I alt</b>                   | <b>13.960.386</b> |

\* De 1.875.000 kr. er bevilget under forudsætning af, at Mønsted Kalkgruber som forventet når et besøgstal i 2015 på næsten 60.000 besøgende. Er det ikke tilfældet, kan gruberne kun magte et mindre beløb. Dog som et absolut minimum 1.375.000 kr.

\*\* Realdania finansierer derudover renoveringen af de historiske bygninger med godt 13 mio. kr.

\*\*\* Bevica Fonden har derudover finansieret udarbejdelsen af projektets landskabsplan med 250.000 kr.

\*\*\*\* Vanførefonden – som p.t. støtter med 100.000- kr. har åbnet op for en genbehandling af deres bevilling. Målet er i alt 250.000 kr. Derudover er der en dialog i gang med A.P. Møller Fonden og Augustinus Fonden. Sidstnævnte vil modtage en ansøgning, når kommunen har taget endelig stilling til projektet.